

AZ EUROPOL MŰKÖDÉSE ÉS MEGERŐSÍTÉSE

A Kormány [T/3776.](#) számú törvényjavaslatának célja, hogy átültesse az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/991. számú rendeletét, mely a 2016. évi Europol-rendeletet módosítja. Az Infojegyzet bemutatja az Europol működését, főbb vonalaiban felvázolja a rendelet megszületésének körülményeit és az Európai Uniót érintő transznacionális bűnözés helyzetképét.

- Az Europol 2021-ben több, mint 5 ezer szervezett bűnözői csoportot tartott számon, melyek tagjai közel 180 ország állampolgárságával rendelkeztek. A csoportok 70 százaléka több, mint három uniós tagországban is működött ([SOCTA 2021](#)).
- E bűnözői csoportok nagy része (közel 40 százalékuk) kábítószerkereskedelemmel és vagyon elleni szervezett bűnözéssel foglalkozik, majd ezt követi a csalás (többek között a vám-, a jövedéki adócsalás), a migráncsempészség és az emberkereskedelem.
- Az Europol szerint a bűncsoportok több mint 80 százaléka legális üzleti struktúrákat használ tevékenysége során. Emellett több, mint 60 százalékuk érintett a korrupciós módszerekben is.
- A digitális és kriptokommunikációs technológiák fejlődése, a Covid19 világjárvány hatásai, valamint az ukrajnai háború további lendületet adott a szervezett bűnözés terjedésének, de egyben jelentősen megnövelte a kibernetikus fenyegetések, a külföldi információmanipuláció, valamint az erőszakos és szélsőséges radikalizáció kockázatát is ([ENISA 2022](#); [COM\(2022\) 745 final](#)).

Az Európai Unió Bizottsága (EB) 2020 decemberében elfogadott **Biztonsági unióról szóló stratégiája** ([COM\(2020\) 605 final](#)) szerint a folyamatosan változóban lévő európai biztonsági környezetet napjainkban jelentősen befolyásolják az ugyancsak dinamikusan változó fenyegetések, de olyan további tényezők is, mint például az éghajlatváltozás, a demográfiai tendenciák és a határainkon túli politikai instabilitás.

A stratégia kiemeli, hogy az Európai Unió folyamatos gazdasági és társadalmi fejlődésnek alapforrását jelentő globalizáció, a szabad mozgás és a digitális transzformáció pozitív hatásai mellett egyben jelentős kockázatokat is hordoznak. A radikális terrorista csoportok, illetve a szervezett bűnözői hálózatok kihasználják és eredményesen adaptálják tevékenységükbe a digitális rendszerek és ellátási útvonalak összekapcsoltsága, a határok átjárhatósága, valamint a technikai fejlődés okozta előnyöket. Működésüket tovább segíti a fizikai és a digitális világ közötti határok elmosódása. A Covid19 világjárvány rávilágított arra is, hogy a bűnszervezetek gyorsan képesek alkalmazkodni a bekövetkező társadalmi-gazdasági változásokhoz.

A határokon átnyúló bűnözés, valamint a terrorizmus elleni küzdelem jegyében az Európai Unió az elmúlt évtizedben számos intézkedést hozott. Ezek körébe tartozik a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés, vagy kiemelten a tagállamok közötti rendőrségi és határvédelmi együttműködések fejlesztése, további ösztönzése (ld. bővebben az EU parlamentje honlapja az [igazságügyi együttműködésről](#) valamint [a rendőrségi együttműködésről](#); az EU Tanácsa honlapja a [szervezett bűnözés elleni](#), illetve [a terrorizmus elleni küzdelemről](#), valamint [a külső határok védelméről](#)).

A határokon átnyúló bűnözés és fenyegetettségek elleni hatékony küzdelem érdekében hozták létre a **Bűnüldözési Együttműködés Európai Uniósi Ügynökségét (Europol)** az 1998-ban működését megkezdő, majd 2009-ben uniós ügynökséggé szerveződő Európai Rendőri Hivatal alapjain. Az Europol mandátumát és feladatkörét az [\(EU\)2016/794](#) európai parlamenti és tanácsi rendelet jelentősen szélesítette. **A dinamikusan változó biztonsági környezet és az új típusú fenyegetések kezelése** céljából azonban az uniós jogalkotó szervei **2022-ben az Europol tagállami nyomozóhatóságokat segítő funkcióinak további megerősítése** mellett döntöttek ([EU\) 2022/991](#)).

AZ EUROPOL

A Bűnüldözési Együttműködés Európai Unió Ügynökségét (továbbiakban Europol) a 2009/374/IB tanácsi határozat felváltásáról és hatályon kívül helyezéséről szóló [\(EU\) 2016/794](#) európai parlamenti és tanácsi rendelet hozta létre.

Az Ügynökség feladata, hogy támogassa a tagállamok bűnüldöző szolgálatainak tevékenységét és kölcsönös együttműködésüket a két vagy több tagállamot érintő súlyos bűncselekmények, a terrorizmus, valamint az uniós politikák alkalmazási körébe tartozó közös érdekeket sértő bűnözési formák megelőzése és üldözése terén. E bűnözési formákhoz kapcsolódóan **az Europol hatáskörébe több mint 30 bűncselekménytípus tartozik**, köztük a terrorizmus, a kibercselekmények, a kábítószerkereskedelem, a pénzmosás, az emberkereskedelem, embercsempészség, a szexuális visszaélés és kizsákmányolás elleni küzdelem (ld. a rendelet I. mellékletét).

Mivel az Europol nem rendelkezik végrehajtó hatáskörrel (vagyis nem tartóztathat le bűnözőket, de nem is nyomozhat önállóan a tagországokban), így **tevékenységének középpontjában az információcsere** elősegítése, az együttműködő tagállamok nyomozásainak koordinálása, továbbá az operatív és stratégiai támogatás áll. A szervezet célja, hogy az európai bűnügyi megoldások és információk platformjává, egyben pedig az innováció és kutatás élvonalbeli szervezetévé váljon ([Europol Stratégia 2020+](#)).

Az EU-t érintő bűnözéssel és terrorfenyegetéssel kapcsolatos **stratégiai elemzései** központi jelentőségűek a Bűnügyi Fenyegetések Elleni Európai Multidiszciplináris Platform ([EMPACT](#)) ciklusainak és a szervezett bűnözés elleni **küzdelem uniós prioritásainak meghatározásában**. Az EMPACT lényegében az EU szervezett bűnözés elleni küzdelmének legfőbb keretprogramja. Az Ügynökség számára a tagállami hatóságoknak nyújtott operatív támogatás fő keretét is az [EMPACT 2022-2025](#) ciklus prioritásai adják. Emellett támogatást nyújt természetesen mindazon területeken,

melyeket a Biztonsági Unióról szóló stratégia, illetve az uniós ágazati bűnüldözési stratégiák kiemelten kezelnek (ezek teljes körét ld. [Programming document \(PD\) 2023-25](#), 13–23.).

Működése során az Europol az alábbi főbb tevékenységeket végzi ([Europol In Brief 2021](#)):

- az európai hatóságok közötti információcsere és hírszerzés megkönnyítése;
- elemzések készítése a tagállamok műveletei számára;
- stratégiai jelentések, átfogó bűnügyi elemzések és értékelések készítése;
- szakértői és technikai támogatás a nyomozásokhoz, műveletekhez, az érintett tagállamok felügyelete és felelőssége mellett;
- részvétel a tagállamok területén a Közös Nyomozó Csoportok munkájában.

Az [Europol jelenleg](#) közel 1600 fős – köztük a tagállamok és partnerek által delegált 285 öszszekötő tisztet –, illetve szakértő és elemző munkatársat foglalkoztat. Magyarország 2022-ben 25 főt delegált az Europolhoz.

A SZERVEZET MŰKÖDÉSE

Az Europol működéséről szóló adatok azt mutatják, hogy **a bűnüldöző hatóságok** a transznacionális kihívások, a digitális technológiákat használó bűnszervezetek és terrorista csoportok elleni küzdelemhez **egyre inkább igénybe veszik az Ügynökség támogatását**. A közvetett műveleti segítségnyújtás mellett ennek alapvető felületét az **Europol információs szolgáltatásai** jelentik.

A bűnüldöző szervek és az Europol közötti biztonságos információáramlást a [SIENA](#) üzenetküldő rendszer biztosítja. Emellett központi jelentőségű az Europol Információs Rendszere ([EIS](#)), egy központi bűnügyi információs és hírszerzési adatbázis, amely az Ügynökség megbízatásába tartozó valamennyi bűnügyi területre kiterjed. Az EIS-t a hatóságok keresésre és egyben új bűnügyi információ feltöltésére is használják. A lekérdezések egyszerűsítését a QUEST-program segíti, amellyel a hatóságok a nemzeti rendszerekből is hozzáférhetnek az EIS-hez.

A SIENA ÉS EIS HASZNÁLATI ADATAI

● 2018 ● 2021

SIENA ÜZENETVÁLTÁS (MILLIÓ DB)

TAGÁLLAMI KERESÉSEK AZ EIS-BEN (MILLIÓ DB)

Forrás: [Infoszolg/Europol](#)

Az Europolon belül négy specializált központ működik. Az **Európai Súlyos és Szervezett Bűnözés Elleni Központ** (European Serious and Organised Crime Centre, [ESOCC](#)) a transznacionális szervezett és súlyos bűnözés terén működő bűnszövetkezetek elleni küzdelemben támogatja a tagországokat. A központ ad otthont a [Migráncsempészás Elleni Küzdelem Európai Központjának](#) is. A 2021-es évben az ESOCC 742 műveletet támogatott, 195 akciónapot szervezett vagy koordinált, közel 41 ezer műveleti adatot és információt dolgozott fel a tagállamoktól, és több mint 6 ezer műveleti jelentéssel, elemzéssel segítette a nemzeti hatóságokat ([PD](#) 2023-25). A központtal szorosan együttműködnek a magyar bűnüldöző szervek is. 2022-ben többek között [EMPACT-akciók](#)ban, gyermekek szexuális kizsákmányolása elleni [műveletekben](#), [migráns- és cigarettacsempészek](#) elleni nyomozásokban, vagy éppen a magas kockázatú bűnszervezetek elleni [Joker/Krone-műveletben](#) is részt vettek.

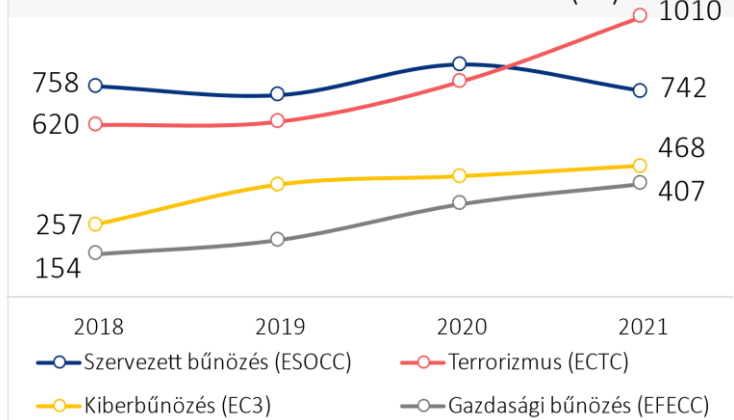
A pénzügyi és gazdasági bűnözés elleni nyomozások terén az **Europol Pénzügyi és Gazdasági Bűnözés Elleni Európai Központja** (European Financial and Economic Crime Centre ([EFECC](#))) segíti a tagállami hatóságokat. A Magyar Rendőrség több műveletben is együtt dolgozott a központtal. 2022-ben például egy [francia-izraeli bűnszervezet](#), 2022 közepén pedig egy több mint

egy milliárd forintos pénzmosással vádolt [hazai bűnszervezetet](#) számoltak fel.

Az Europol a Terrorizmus Elleni Küzdelem Európai Központján (European Counter Terrorism Centre ([ECTC](#))) keresztül támogatja a tagállamokat a terrorizmussal összefüggő nyomozásokban. **2021-ben** több mint ezer műveletet támogattak, 1657 műveleti elemzést és jelentést adtak ki tagországoknak, és 20 akciónapot koordináltak, míg a SIENA-rendszerben 51 ezer terrorizmushoz kapcsolódó üzenetet dolgoztak fel ([PD](#) 2023-25). Az elmúlt években Magyarország több műveletben is együttműködött a központtal. A közelmúltban egy terrorista online tartalmakat célzó [műveletben](#), illetve egy szélsőséges online tartalmak elleni [akcióban](#) is együtt dolgoztak.

A kiberbűnözés elleni bűnüldözést segíti az **Európai Kiberbűnözés Elleni Központ** (European Cybercrime Centre, ([EC3](#))). Az egység-jelentősége nem csak a kriminalisztikai és műveleti támogatások, hanem a technikai fejlesztések terén – így pl. a bűnözők kriptokommunikációs eszközeinek és alkalmazásainak feltörésében (ld. pl. [EncroChat](#)), vagy az online szélsőséges tartalmak kiszűrésében – is jelentős támogatást nyújt a nemzeti hatóságoknak. **2021-ben** több mint 3200 műveleti jelentéssel, 468 művelet támogatásával és 27 akciónap koordinálásával segítették a tagállamokat. A **növekvő tagállami igények, illetve a romló digitális fenyegetettségi helyzetkép** alapján az EC3 a jövőben újabb egységek felállítását tervezi a digitális kriminalisztikai, vagy éppen BigData-elemzésekkel kapcsolatos támogatások biztosítása érdekében ([PD](#) 2023-25).

AZ EUROPOL TAGÁLLAMOKNAK NYÚJTOTT MŰVELETI TÁMOGATÁSA BŰNÜGYI TERÜLETEK SZERINT (DB)

AZ EUROPOL-RENDELET MÓDOSÍTÁSA

A 2016. évi Europol-rendelet felülvizsgálatát, majd módosítását alapvetően a **gyorsan változó európai bűnözési és terrorfenyegetettségi helyzetkép**, illetve az ezekre való **új típusú válaszok** biztosítása indokolta.

2020-ban [az uniós belügyminiszterek](#), az [Európai Parlament](#) és [az EU Tanácsa](#) is kiemelte az Europol megerősítésének fontosságát. Emellett az Europol által kezelt tagállami és egyéb, nyilvános vagy harmadik felektől származó adatok feldolgozása tekintetében olyan adatvédelmi problémák mutatkoztak, amelyek a rendelet módosítását indokolták (a folyamatról ld. bővebben [Ballegooij 2021](#); [Cirlig 2022](#)).

A 2020 végén benyújtott javaslat bizottsági indoklása ([2020/0349\(COD\)](#)), az ahhoz készült hatástanulmányok ([Milieu Consulting; SWD/2020/543 final](#)), továbbá az Európai Számvevőszék jelentése ([2021/19](#)) az európai bűnügyi együttműködés hatékonyabbá tétele, illetve a tagállami bűnüldözési igények jobb támogatása érdekében **három problémakört** azonosítottak:

- a nagy adathalmazok kezelésének és feldolgozásának problémáját,
- a gyors és hatékony információáramlás hiányosságait,
- a technológiai versenyfutás nehézségeit.

Mindezek megoldása céljából **a 2022 végén elfogadott új rendelet szerint** – megfelelő adat-

védelmi garanciák mellett – **az Europol:**

- hozzáférhet az EU [nagy informatikai rendszereihez](#);
- nagy és összetett adathalmazokat kezelhet, közvetlenül fogadhat személyes adatokat magánfelektől, és megoszthatja platformjain a különböző hatóságok adathalmazait;
- együttműködést folytathat harmadik országokkal;
- szorosan együttműködik majd az Európai Ügyészséggel;
- javasolhatja majd a tagállamoknak, hogy vigyenek be információs figyelmeztető jelzéseket a Schengeni Információs Rendszerbe (SIS);
- segítséget fog nyújtani a tagállamoknak a kialakulóban lévő – pl. a mesterséges intelligencián alapuló – technológiák kutatása és alkalmazása terén ([EU Tanácsa, 2022](#)).

A rendelet újdonsága továbbá, hogy lehetővé teszi az Europol igazgatója számára nem kötelező érvényű javaslatok megtételét egyes, határokon átnyúló dimenzióval nem rendelkező bűncselekményekkel kapcsolatos nemzeti nyomozások megindítására.

A jogalkotási folyamat során Magyarország többségében egyetértett az Europol mandátumát megerősítő célok szükségességével, észrevételeiben azonban többek között fontosnak tartotta azon garanciák beiktatását, melyek biztosítják, hogy az Europol ne szabhasson meg bűnüldözési prioritásokat a nemzeti hatóságok számára ([5527/4/21](#)).

Források:

- Az Európai Parlament és a Tanács ([EU\) 2022/991](#) rendelete (2022. június 8.) az (EU) 2016/794 rendeletnek az Europol magánfelekkel folytatott együttműködése, a személyes adatoknak az Europol által a bűnügyi nyomozások támogatása érdekében végzett kezelése, valamint az Europol kutatásban és innovációban betöltött szerepe tekintetében történő módosításáról
- Az Europol éves tevékenységéről szóló jelentései ([Consolidated Annual Activity Reports](#))
- Europol: [Programming Document 2023–2025](#)
- A Biztonsági Unióról szóló stratégia eredményjelentései (Európai Bizottság, [2020–2022](#))
- Wouter van Ballegooij: Revision of the Europol Regulation. [EPRS, 2021. július](#)
- Carmen-Cristina Cirlig: Strengthening Europol's mandate, [EPRS, 2022. július](#)

Készítette: B. Müller Tamás
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-6486